

Reģionu komitejas atzinums “KLP 2020. gada perspektīvā: kā risināt nākotnē paredzamās ar pārtiku, dabas resursiem un teritoriālajiem aspektiem saistītās problēmas”

(2011/C 192/05)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka tiešie maksājumi jā saglabā kā pamats, lai stabilizētu lauksaimnieku ienākumus, atlīdzinot par sabiedrisko labumu nodrošināšanu un kompensējot ar ES augsto ražošanas standartu ievērošanu saistītos pūlīšus, un vienmēr jāvelta uzmanība, lai atsaiste neizraisītu ražošanas izzušanu rajonos, kur ir nelabvēlīgi dabas apstākļi;
- uzsver, ka KLP un kohēzijas politika nav aplūkojamas atrauti viena no otras. Šo politiku teritoriālie mērķi ir labāk nekā līdz šim jākoordinē, galvenokārt ES līmenī;
- atkārtoti pauž atbalstu priekšlikumam izveidot kopēju stratēģisku satvaru struktūrfondiem un citiem teritoriālās attīstības fondiem, piemēram, ELFLA un EZF;
- pauž bažas par Eiropas Komisijas sākotnējām politikas nostādnēm jautājumā par lauksaimniecības tirgu regulēšanu pēc 2013. gada un uzskata, ka kopējās lauksaimniecības politikas nākotne nav iedomājama bez publisko iestāžu veikta tirgus regulējuma, lai cīnītos pret kursa svārstībām un nodrošinātu cenu stabilitāti ražotājiem un patērētājiem;
- uzsver, ka turpmāko KLP nevar aplūkot atrauti no Eiropas tirdzniecības politikas nākotnes. Ja ES vēlas sekmēt pasaules nodrošinātību ar pārtiku, Eiropas Savienībai un starptautiskajai tirdzniecības politikai (arī Pasaules tirdzniecības organizācijā) jā rūpējas par to, lai lauksaimniekiem Eiropas Savienībā nodrošinātu godīgas konkurences apstākļus;
- norāda, ka, sadalot pienākumus turpmākās kohēzijas un lauksaimniecības politikas veidošanā, svarīgi ir ievērot subsidiaritātes principu. Neapšaubot Kopienas pieeju šajās politikas jomās un kopējas politikas pievienoto vērtību, vietējās un reģionālās pašvaldības būtu vairāk nekā līdz šim jāiesaista lēmumu pieņemšanā par to, kādiem būt turpmākās KLP jaunajiem pilāriem. Noteikti ir jāizveido daudzlīmeņu pārvaldības sistēma (ES dalībvalstis, reģioni un pašvaldības), lai KLP jomā īstenotu Kopienas pieeju, stiprinātu vietējo atbildību un sekmētu sabiedrības atbalstu;
- uzsver, ka kopējās lauksaimniecības politikas mērķus var sasniegt tikai tad, ja arī pēc 2014. gada tiek nodrošināts pietiekams finansējums.

Ziņotājs

Luis DURNWALDER kgs (IT/PPE), Bolcāno autonomās provinces vadītājs

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "KLP 2020. gada perspektīvā: Kā risināt nākotnē paredzamās ar pārtiku, dabas resursiem un teritoriālajiem aspektiem saistītās problēmas"

COM(2010) 672 galīgā redakcija

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES**REĢIONU KOMITEJA**

norāda:

1. Lauksaimniecībai ir ļoti liela nozīme Eiropas lauku attīstībā, jo minētajā nozarē ir nodarbināti gandrīz 30 miljoni cilvēku. Lauku apvidi aizņem 90 % Eiropas Savienības teritorijas, un 60 % Eiropas iedzīvotāju dzīvo lauku rajonos.

2. Lauksaimniecība dod iespēju Eiropas iedzīvotājus nodrošināt ar pārtiku, tā ir saimnieciskās darbības un nodarbinātības pamats, tā rada arī kvalitatīvi augstvērtīgu vidi, ietekmē attiecīgā reģiona hidroģeoloģisko struktūru, saglabā kultūras ainavas un tradīcijas. Bez lauksaimniecības nav iedomājama daudzfunkcionāla un ilgtspējīga lauku attīstība Eiropā.

3. Tāpēc kopējā lauksaimniecība politika (KLP) kopš Eiropas Ekonomikas kopienas nodibināšanas ir viena no tās politikas pamatjomām. KLP ir pierādījusi, ka Kopienas politika var sniegt ievērojamu pievienoto vērtību Eiropas sabiedrībai, un stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanu var sekmēt, noslēdzot teritoriālos paktus.

4. KLP bija un ir veiksmīga arī tāpēc, ka vairāku gadu desmitu ilgajā pastāvēšanas laikā tā arvien ir spējusi atrisināt problēmas un pielāgoties jauniem apstākļiem Eiropā un visā pasaulē.

5. Ekonomiskie apstākļi, cenu svārstības, lauksaimnieku ienākumu samazināšanās, pasaulē pieaugošais pieprasījums pēc pārtikas un lauksaimniecības izejvielām, atziņa, ka jāizmanto ražošanas metodes, kas ir ilgtspējīgas un mazāk kaitē videi (jo īpaši, lielāki pūliņi, lai aizsargātu klimatu un ierobežotu klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi uz lauksaimniecību), dzīvnieku labturības uzlabošana un patērētāju labāka aizsardzība gan pārtikas nodrošinājuma, gan lauksaimniecības produktu nodrošinājuma ziņā — tie ir iemesli, kāpēc pašlaik ir jādomā, kādai jābūt KLP pēc 2013. gada.

6. Reģionu komiteja jau 85. plenārajā sesijā 2010. gada 9. un 10. jūnijā pieņēma pašiniciatīvas atzinumu par KLP perspektīvām pēc 2013. gada (CdR 127/2010), kurā tā pauda viedokli, ka kopējai lauksaimniecības politikai

— arī turpmāk jābūt kopējai politikai;

— jānodrošina Eiropas iedzīvotāju neatkarība pārtikas apgādes jomā un nodrošinātība ar pārtiku;

— jāgarantē lauksaimnieku ienākumu stabilitāte;

— jāveicina visa veida produktu ražošana, lauksaimniecībā lietoto ražošanas metožu maiņa, nodarbinātība un ilgtspējīga zemes platību izmantošana;

— jāveicina videi nekaitīga un resursu izmantošanas ziņā efektīva ražošana;

— jāņem vērā nelabvēlīgie dabas un ģeogrāfiskie apstākļi (kalni, salas, mazapdzīvoti reģioni, attālākie reģioni);

— jākoncentrējas uz lauksaimniecību un pārtikas ražošanu;

— jāsekmē noteiktu īstenošanas un administratīvo procedūru pilnveidošana un vienkāršošana KLP pirmajā un otrajā pilārā, šajā darbā aizvien vairāk iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības;

— jābūt nodrošinātam nākotnes uzdevumiem un risināmajām problēmām atbilstošam finansējumam.

7. Reģionu komiteja 2011. gada 27. janvārī pieņēma perspektīvas atzinumu "Vietējā lauksaimniecība un pārtikas ražošana", kurā uzsvēra Eiropas daudzveidīgās lauksaimniecības nozīmi un pievienoto vērtību, ko ekoloģisko, sociālo un ekonomisko vajadzību nodrošināšanai sniedz produktu tirdzniecība vietējā līmenī.

8. Reģionu komiteja, turpinot darbu saistībā ar kopējās lauksaimniecības politikas reformu un atsaucoties uz Komisijas 2010. gada novembra paziņojumu, pauž gandarījumu par to, ka Komisija minētajā paziņojumā ir iekļāvusi daudzus no iepriekš minētajā Reģionu komitejas atzinumā izteiktajiem ieteikumiem, un uzsver, ka tie joprojām ir aktuāli un tos jāņem vērā, īstenojot reformu.

9. Komiteja uzsver KLP un jo īpaši KLP otrā pīlāra nozīmi Eiropas lauku reģionu vispārējās attīstības veicināšanā. KLP ir daudz kopīgu saikņu ar kohēzijas politiku, un tāpēc šīs politikas jomas, kaut gan tās ir patstāvīgas un katra par sevi vajadzīgas, nav aplūkojamas atrauti viena no otras. Šo politiku teritoriālie mērķi ir labāk nekā līdz šim jākoordinē, galvenokārt ES līmenī. Komiteja uzsver, ka pietiekami finanšu līdzekļi jānodrošina otrā pīlāra III prioritātei, lai veicinātu dzīves līmeņa paaugstināšanos un lauku ekonomikas diversifikāciju.

10. Reģionu komiteja uzsver, ka, sadalot pienākumus turpmākās kohēzijas un lauksaimniecības politikas veidošanā, svarīgi ir ievērot subsidiaritātes principu. Neapšaubot Kopienas pieeju šajās politikas jomās un kopējas politikas pievienoto vērtību, vietējās un reģionālās pašvaldības būtu vairāk nekā līdz šim jāiesaista lēmumu pieņemšanā par to, kādiem būt turpmākās KLP jaunajiem pīlāriem. Noteikti ir jāizveido daudzlīmeņu pārvaldības sistēma (ES dalībvalstīs, reģioni un pašvaldības), lai KLP jomā īstenotu Kopienas pieeju, stiprinātu vietējo atbildību un sekmētu sabiedrības atbalstu. Tajā pat laikā nav pieļaujams, ka subsidiaritātes principa ievērošanas dēļ rodas pārāk daudzi plānošanas līmeņi, kas savukārt radītu nesamērīgu administratīvo slogu.

Ar KLP saistītie uzdevumi

RK atzīmē:

11. Pieprasījums pēc pārtikas pieaug visā pasaulē. Tas ir saistīts ar gaidāmo pasaules iedzīvotāju skaita pieaugumu un pirkspējas palielināšanos, kā arī ar šo faktoru radītajām izmaiņām uzturā daudzās jaunattīstības valstīs. KLP, kuras galvenais uzdevums ir nodrošināt Eiropas iedzīvotājus ar pārtiku un veicināt pārtikas piedāvājuma līdzsvarotību, var sniegt savu ieguldījumu un tai jāsniedz savs ieguldījums šī pasaulē pieaugošā pieprasījuma apmierināšanā. Turklāt lauksaimniecība sniedz arī nozīmīgu sabiedrisku labumu, proti, tā nodrošina energoapgādi un atjaunīgās izejvielas, kas tieši nekonkurē ar pārtikas produktiem, un saglabā lauku rajonu dzīvotspēju.

12. Turpmāko KLP tāpēc nevar aplūkot atrauti no Eiropas tirdzniecības politikas nākotnes. Ja ES vēlas sekmēt pasaules nodrošinātību ar pārtiku, Eiropas Savienībai un starptautiskajai tirdzniecības politikai (arī Pasaules tirdzniecības organizācijā) jā rūpējas par to, lai lauksaimniekiem Eiropas Savienībā nodrošinātu godīgas konkurences apstākļus. Ja lauksaimniekiem ir jāpilda prasības, kas ir stingrākas nekā starptautiskie standarti un var radīt papildu izmaksas, vienojoties par importa noteikumiem starptautiskos tirdzniecības nolīgumos, šīs papildu izmaksas ir jāņem vērā.

13. Lauksaimnieciskā darbība ir īpaši saistīta ar vidi. Tāpēc dabas resursu ilgtspējīga izmantošana pamatoti rūp ne tikai sabiedrībai, bet tā arī noteikti atbilst pašu lauksaimnieku interesēm un ir svarīga, lai saglabātu lauksaimnieciskās ražošanas potenciālu. Tāpēc lauksaimniecībai jāsekmē tādu problēmu risināšana kā klimata pārmaiņas, augsnes auglības zudums, ūdens trūkums un piesārņojums, biotopu un bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un KLP ir jāpalīdz rast risinājumus šīm problēmām, ar kurām būs jāsaskaras.

14. Īpaši jāuzsver lauksaimniecības nozīme klimata pārmaiņu ierobežošanā. Lauksaimnieki jau ir veltījuši daudz pūļu, lai ievērojami samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas. Tomēr vēl daudz jādara un jāizstrādā pielāgošanās stratēģijas, lai lauksaimniecība arī turpmāk varētu pildīt minētās funkcijas. Jāuzsver arī to, ka augsnei ir liela nozīme CO₂ piesaistīšanā, kas vienlaikus ļauj uzlabot tās produktivitāti, pateicoties lielākam organisko vielu daudzumam tajā, kā arī kokaugu spēja piesaistīt oglekli. Lauksaimniecība ir viena no nozarēm, kurai ir izšķirīga nozīme minētās problēmas risināšanā. Tai ir liela nozīme ilgtspējīgā energoapgādē un mazāk kaitīgu ķīmisko vielu izmantošanā, kuru pamatā ir atjaunīgas izejvielas. Īpaša nozīme ir arī reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kas atbalsta novatoriskus — arī ar biomasas izmantošanu saistītus — risinājumus enerģētikas jomā. Svarīgākais ilgtspējīgi ražotas enerģijas avots ir koksne. Tāpēc turpmāk, veicinot lauku attīstību, ir jāstiprina gan mežsaimniecība reģionos, kuros mežiem ir ievērojama nozīme risku mazināšanā, erozijas ierobežošanā un tūrisma veicināšanā, gan jāveicina to atkritumu izmantošana, kas rodas, atzarojot kokaugus.

15. Reģionu komiteja atbalsta Komisijas viedokli, ka arī turpmāk jāveido lauksaimniecības politika, kas balstīta uz diviem savstarpēji saskaņotiem pīlāriem, saglabājot šo pīlāru līdzšinējo struktūru. Komiteja tomēr uzsver, ka ir svarīgi skaidrāk nodalīt abu pīlāru mērķus.

16. Tiešie maksājumi no pirmā pīlāra nodrošina lauksaimnieku ienākumus, atlīdzību zemniekiem par tādiem sabiedriskajiem labumiem kā ainavu aizsardzība, vides aizsardzība un pārtikas nekaitīgums, no kuriem Eiropas iedzīvotāji vairs negrib atteikties, un ar to palīdzību iespējams kompensēt ES paaugstināto standartu radītās grūtības konkurēt pasaules tirgū un radīt nodrošinājumu pret tirgus svārstībām.

17. Otrais pīlārs veicina lauku rajonu attīstību. Tāpēc tam jābūt pielāgotam reģionu individuālajām vajadzībām, un tā veidošanā jāiesaista reģionālās un vietējās pašvaldības, jo tās, piešķirot līdzfinansējumu, arī ir atbildīgas par otrā pīlāra pasākumu īstenošanu.

18. Reģionu komiteja uzsver, ka kopējās lauksaimniecības politikas mērķus var sasniegt tikai tad, ja arī pēc 2014. gada tiek nodrošināts pietiekams finansējums.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

Tiešie maksājumi

19. uzsver, ka tiešie maksājumi jā saglabā kā pamats, lai stabilizētu lauksaimnieku ienākumus, atlīdzinot par sabiedrisko labumu nodrošināšanu un kompensējot ar ES augsto ražošanas standartu ievērošanu saistītos pūlīšus, un vienmēr jāvelta uzmanība, lai atsaiste neizraisītu ražošanas izžušanu rajonos, kur ir nelabvēlīgi dabas apstākļi;

20. atbalsta prasību, ka turpmāk tiešie maksājumi jā sadala taisnīgāk, jo pašreizējā tiešo maksājumu sistēma, kas ir balstīta uz iepriekš saražotā apjomu, kropļo konkurenci iekšējo konkurenci Eiropas Savienībā, un tāpēc to jā aizvieto ar tādu sistēmu, kurā visi Eiropas Savienībā pastāvošie lauksaimniecības veidi tiktu uzskatīti par vienlīdzīgiem;

21. uzskata, ka Eiropā jā turpina izlīdzināt vienotos maksājumus, lai izvairītos no tirgus nelīdzsvarotības Eiropas Savienībā; tomēr uzsver, ka, piešķirot finansējumu dalībvalstīm, jāņem vērā abi pīlāri;

22. rosina arī turpmāk izmantot atsaistīto lauksaimniecības maksājumu modeli un atbalsta Komisijas priekšlikumus pēc iespējas ātrāk atcelt vēsturiskos un vienotos maksājumus noteiktām saimniecībām. Tāpēc Komiteja atbalsta pāreju uz reģionālajiem maksājumiem;

23. uzsver, ka šīs pakāpeniskās pārejas gaitā jā samazina lauksaimniecības maksājumu nevienlīdzīga sadale dalībvalstīs, ko ir radījis vēsturiskās sadales modelis, jo tas ir pretrunā atsaistīšanas principam un ir izraisījis un turpina radīt nepieņemamu tirgus nelīdzsvarotību dalībvalstīs, taču norāda, ka jānosaka pārejas periods, lai saimniecības varētu pielāgoties jaunajai maksājumu kārtībai;

24. atbalsta Komisijas priekšlikumu noteikt vienoto maksājumu "griestus"; uzsver, ka, tā rīkojoties, jāņem vērā dažādie saimniecību un lauksaimnieku apvienību veidi un saimniecības ieguldījums nodarbinātības jomā, kā arī dalībnieku skaits juridiskās personas gadījumā, un ka nedrīkst kavēt Eiropas Savienības lauksaimniecības strukturālo modernizāciju, kas pašreizējos apstākļos nav atliekama;

25. norāda uz Komisijas viedokli, ka arī turpmāk saistītais atbalsts jāparedz rajoniem, kas saskaras ar īpašām problēmām, un lauksaimniecības veidiem, kuri šajos rajonos ir īpaši svarīgi,

lai tur nodrošinātu lauksaimniecības dzīvotspēju. Šajā sakarā jānorāda, cik svarīga nozīme ir ganību lopiem kalnainajos apgabalos, un arktiskos, salu un mazapdzīvotos apgabalos, kuros klimata vai sarežģīta reljefa dēļ ir vajadzīgs īpašs atbalsts, īpaši piensaimniecības nozares saglabāšanai šajos apgabalos pēc piena kvotu sistēmas termiņa izbeigšanās. Bez funkcionējošas piensaimniecības nozares lauksaimniecības platību, īpaši pļavu un ganību saglabāšana kalnu apgabalos un kalnainos apgabalos un Vidusjūras mežaines ganību saglabāšana nav iespējama. Arī olīvkoku audzes ar zemu ražīguma līmeni ir ļoti svarīgas kalnainajos apgabalos un citos apgabalos, kurus ietekmē klimatiskie apstākļi. Turklāt, lai atsevišķos reģionos saglabātu Eiropas ganību platību ekosistēmas un lauksaimniecisko darbību, ir svarīgi saglabāt liellopu/jaunlopu, aitas un kazas gaļas ražošanu. Ja šīs zemes platības vairs neizmanto lauksaimniecībā, izžudīs arī šo apvidu vienreizējā kultūras ainava. Piepilsētu teritoriju mazauglīgo zemi izmanto arī liellopu audzēšanai. Tas ir būtiski, lai saglabātu neizmantotas teritorijas (piemēram, palienes), vienlaikus tomēr gūstot zināmu ekonomisku labumu. Bez saistītiem maksājumiem šī nozare nebūtu dzīvotspējīga un vairs nespētu pildīt minētās funkcijas;

26. PTO atļautie saistītie maksājumi ir jāizmanto pilnībā;

27. atbalsta Komisijas ieteikumu palielināt vienotos maksājumus mazāk labvēlīgos apgabalos, lai kompensētu ražošanas augstākās izmaksas un veicinātu lauksaimniecisko darbību visā Eiropas teritorijā; uzsver, ka šāda palielināšana, lai nodrošinātu taisnīgus ienākumus lauksaimniekiem visos Eiropas reģionos, ir pamatota un vajadzīga;

28. uzsver, ka jauno vides problēmu risināšanā aktīvi jāiesaistās ne tikai KLP un lauksaimniekiem, kuriem turklāt netiek palīnāts šim mērķim paredzēto līdzekļu apjoms;

29. uzsver, ka, īstenojot otrajā pīlārā paredzētās agrovides programmas, jā mēģina panākt, ka lauksaimniecība nodara mazāku kaitējumu videi. Šajā sakarā jānorāda, ka dažas dalībvalstis izmanto mazāk nekā 10 % no otrajam pīlāram atvēlētā kopējā budžeta un piedāvā lauksaimniekiem ļoti maz agrovides programmu. Tāpēc Komiteja ierosina, ka turpmāk jāparedz, ka visām dalībvalstīm vismaz 10 % no otrā pīlāra budžeta obligāti jāizmanto agrovides programmām, un to var panākt, nosakot samazinātu līdzfinansējumu vismaz 10 % apmērā;

30. uzskata, ka, īstenojot kopējo lauksaimniecības politiku, vairāk jāatbalsta bioloģiskā lauksaimniecība un integrēta lauksaimniecība, jo tās ir ilgtspējīgas attīstības politikas sastāvdaļa;

31. uzskata, ka steidzami ir jāplāno jaunajiem lauksaimniekiem paredzēti papildu pasākumi, jo ekonomiski aktīvie lauksaimnieki Eiropas Savienībā strauji noveco. Līdzšinējais atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem, ko sniedz no otrā pīlāra, ir izrādījies nepietiekams, lai apturētu aktīvo lauksaimnieku vidējā vecuma pieaugumu. Patlaban Eiropas Savienībā tikai 7 % lauksaimnieku ir jaunāki par 35 gadiem, bet viena trešdaļa — vecāki par 65 gadiem. Tāpēc būtu jāizvērtē, vai ir iespējams palielināt no pirmā pīlāra veiktos tiešos maksājumus jaunajiem lauksaimniekiem, lai nodrošinātu papildu stimulu jauniešiem darboties lauksaimniecības jomā;

32. norāda, ka nepieciešami atbilstoši sabiedriskie pakalpojumi, lai palīdzētu jaunākajām paaudzēm dibināt saimniecības lauku reģionos. Radot viņiem stimulus iegādāties novatoriskas un videi draudzīgas ražošanas sistēmas un radot jaunas alternatīvas ekonomiskās iespējas, laukos varētu saglabāt lauksaimniecisko ražošanu;

33. atbalsta Komisijas priekšlikumu ieviest vienkāršotus un īpašus atbalsta noteikumus attiecībā uz mazajiem lauksaimniekiem, lai saglabātu mazās zemnieku saimniecības, atļaujot sniegt tām papildu atbalstu, jo īpaši mazāk labvēlīgos apgabalos, un mazināt nevajadzīgu birokrātijas slogu; uzsver, ka 82 % lauksaimnieku Eiropā saņem atbalstu, kas ir mazāks nekā 5 000 euro, un tāpēc birokrātijas mazināšana mazajiem zemniekiem būtu ievērojams atvieglojums un sekmētu lauksaimnieku atbalstu KLP;

34. uzsver, ka savstarpējas atbilstības sistēma un integrētās administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) ir jāvienkāršo, nemazinot tās darbības efektivitāti. Galvenie pasākumi būtu ieviest pamatkritērijus visā ES, kas attiecināmi uz savstarpējas atbilstības pārbaudēm uz vietas, un uz pusi samazināt ar savstarpēju atbilstību un IAKS saistīto pārbaudžu skaitu, lai vienādotu prasības un uzraudzību dažādos ES reģionos, ja dalībvalstis varēs pierādīt, ka ir izveidojušas efektīvas sistēmas un piemēro pielāgēto robežvērtības, kuras var lietot praksē;

35. piekrīt Komisijai, ka tiešais atbalsts jāpiešķir tikai aktīvajiem lauksaimniekiem, taču atzīmē, ka nedrīkst radīt neizdevīgāku stāvokli tiem, kuriem lauksaimniecība ir blakus nodarbošanās un kuriem, jo īpaši mazāk attīstītos reģionos, ir svarīga nozīme, lai saglabātu lauksaimniecības nozari; aicina Komisiju sniegt pamatdefinīcijas jēdzieniem "aktīvs lauksaimnieks" un "lauksaimniecības zeme" tā, lai tos varētu papildināt dalībvalstu un reģionālajā līmenī;

36. uzskata, ka nozarēs, kurām līdz šim ir bijis savs tirgus regulējums un tādējādi atsaistīto vienoto maksājumu sistēma nav piemērota vai ir piemērota tikai daļēji, piemēram, augļkopības, dārzenkopības, vīnkopības vai cukura nozarē, šis īpašais tirgus regulējums būtu jāsaglabā;

Tirgus pasākumi

37. pauzē bažas par Eiropas Komisijas sākotnējām politikas pamatnostādnēm jautājumā par lauksaimniecības tirgu regulēšanu pēc 2013. gada un uzskata, ka kopējās lauksaimniecības politikas nākotne nav iedomājama bez publisko iestāžu veikta tirgus regulējuma, lai cīnītos pret kursa svārstībām un nodrošinātu cenu stabilitāti ražotājiem un patērētājiem;

38. norāda, ka Kopienas priekšrokas princips arī turpmāk uzskatāms par svarīgu KLP principu, kurš būtiski palīdz nodrošināt Eiropas suverenitāti pārtikas apgādes jomā;

39. uzskata, ka pārējie tirgus instrumenti, piemēram, intervences, privātā un publiskā uzglabāšana un ierobežotas eksporta subsīdijas "jūtīgiem" produktiem, ir pierādījuši savu lietderību un tāpēc, paredzot atbilstošu budžeta pozīciju, ir saglabājami kā drošības tīkls;

40. norāda, ka atsaistīšanas ietekmē Eiropas lauksaimniecība vairāk orientējas uz tirgu, taču vienlaikus ir ievērojami palielinājušās cenu svārstības, kas apdraud uzņēmumu eksistenci;

41. norāda, ka tirgus instrumentiem jābūt izstrādātiem tā, lai nodrošinātu piegādes lauksaimniecības tirgos, aizsargātu lauksaimniekus no pēkšņām cenu svārstībām un ienākumu nestabilitātes, kā arī ierobežotu to cenu nepastāvību, kuras patērētāji maksā par pārtikas precēm;

42. uzskata, ka minētie instrumenti noteikti ir jāpilnveido. Būtu arī jāapsver iespēja paplašināt to produktu sarakstu, kuriem tiek nodrošināta pagaidu uzglabāšana, pagarinot intervences periodu un ieviešot pasākumus saistībā ar ražošanas pārtraukšanu uz laiku. Ir svarīgi arī veikt atbilstošus pasākumus, lai novērstu ļaunprātīgu rīcību tirdzniecībā ar lauksaimniecības izejvielām, vienlaikus nodrošinot, lai minētie pasākumi neietekmētu tirgus darbību. Visu iepriekš minēto pasākumu mērķis ir novērst lauksaimniecības un veselības krīžu radīto nestabilitāti tirgos;

43. norāda, ka lauksaimnieku dalība pievienotās vērtības radīšanā visā pārtikas ķēdē nepārtraukti samazinās un ir jāizstrādā tirgus instrumenti, lai varētu šo attīstības tendenci apturēt; šajā sakarā aicina Komisiju izstrādāt pamatnoteikumus attiecībā uz ražotāju apvienībām un starpnozaru organizācijām un tādējādi stiprināt lauksaimnieku pozīcijas pārtikas ķēdē. Turklāt, lai mazinātu ar piena kvotu sistēmas atcelšanu saistītās sekas un novērstu ražošanas pārvietošanu uz citām vietām, īpaši atbalstāma būtu piena ražotāju apvienošana un kopīga tirgdarbība rajonos, kur ir nelabvēlīgi dabas apstākļi, un citos rajonos ar nestabilām ražošanas struktūrām vai sistēmām;

44. rosina Eiropas Komisiju izpētīt mazumtirdzniecības uzņēmumu, kas nodarbojas ar starpniecību, ietekmi uz pārtikas ražotājiem, izplatītājiem, piegādātājiem, patērētājiem un vidi kopumā.

45. uzskata, ka jāpārskata Kopienas konkurences noteikumi, lai pārtikas ķēdē panāktu patiesu līdzsvaru;

46. uzskata, ka līdztekus publiskajiem tirgus pārvaldības mehānismiem jāizvērs savstarpējas apdrošināšanas sistēmas, piemēram, daudzrisku apdrošināšana, un ka šajā sakarā jāļauj dalībvalstīm atbalstīt lauksaimnieku apvienošanās un sadarbību, lai tie varētu sniegt savstarpēju atbalstu, vai sadarbību ar citiem pārtikas ķēdes posmiem, kas ļautu mazināt birokrātiju;

47. uzsver, ka ES pēdējo gadu laikā ir veltījusi lielas pūles, lai pakāpeniski atceltu eksporta subsīdijas; tomēr norāda, ka galīgā atteikšanās no šī tirgus instrumenta ir atkarīga no trešo valstu gatavības PTO ietvaros atteikties no šī instrumenta starptautiskajā tirdzniecībā; šādā gadījumā būtu nepieciešami PTO noteikumiem atbilstoši eksporta atbalsta instrumenti;

48. rosina Komisiju rūpīgi izpētīt ietekmi, ko radīs pašreizējās kvotu sistēmas atcelšana, un izstrādāt pasākumus, lai saglabātu ražošanu un pārstrādi;

49. aicina Komisiju nodrošināt, lai visi ierosinātie risinājumi saistībā ar turpmāko regulējumu cukura un izoglikozes nozarē ietvertu tādu pieeju, kas nodrošina ražošanu Eiropā un pietiekamus ienākumus cukurbiešu audzētājiem, lai cukurbiešu audzēšana turpinātos un pārstrādes rūpnīcas nepārtrauktu darbu;

50. šajā sakarā aicina Komisiju pastiprināt centienus pētniecības, izstrādes un jauninājumu, kā arī noieta veicināšanas jomā; tāpēc rosina turpmākajās Eiropas pētniecības un izstrādes pamatprogrammās pievērst pastāvīgu uzmanību pētījumiem pārtikas jomā;

51. aicina Komisiju, īstenojot tirdzniecības politiku un, jo īpaši, slēdzot divpusējus nolīgumus, aktīvi aizstāvēt Eiropas lauksaimniecības intereses un ņemt vērā tirdzniecības politikas — it īpaši divpusējo nolīgumu vai PTO nolīgumu — ietekmi uz KLP; savukārt, lai nodrošinātu Eiropas ilgtspējības standartu ievērošanu visā pasaulē, būtiskas ir sarunas Pasaules tirdzniecības organizācijā;

52. šajā sakarā norāda uz patērētāju tiesībām pieprasīt, lai Eiropas Savienības lauksaimniecības augstos standartus sociālo tiesību, pārtikas nekaitīguma, vides aizsardzības, kvalitātes un

dzīvnieku labturības jomā ievērotu arī importētās pārtikas ražotāji. Šīs tiesības ir stingri jāaizstāv starptautiskās un divpusējās tirdzniecības sarunās;

Lauku attīstība

53. atzīmē, ka, neraugoties uz Eiropas Savienības centieniem KLP un kohēzijas politikas jomā, daudzi lauku apvidi Eiropā joprojām cieš no iedzīvotāju aizplūšanas un attīstības līmeņa krišanās un šo apvidu attīstības līmenis ir zemāks nekā vidēji Eiropas Savienībā un ievērojami zemāks nekā lielākajā daļā pilsētu teritoriju;

54. vērš uzmanību uz īpašo nozīmi, kāda ir lauksaimnieku darbībai lauku teritorijās, kas atrodas pilsētu tuvumā un kur lauku un lauksaimniecības resursus izmantošana var būt īpaši sarežģīta; uzsver, ka pārtikas ražošanu un sabiedriska labuma sniegšanu pilsētu tuvumā vajadzētu turpināt;

55. tāpēc uzsver, ka kopējās lauksaimniecības politikas otrajam pilāram ir svarīga nozīme lauku, tostarp piepilsētas lauku teritoriju kopējā attīstībā;

56. uzsver KLP otrā pilāra nozīmi lauksaimniecības modernizācijā, lauksaimniecības struktūras saglabāšanā un sociālā un ekonomiskā stāvokļa uzlabošanā, un, jo īpaši, lauku apvidu un to iedzīvotāju kopienu saglabāšanā un stāvokļa uzlabošanā kopumā; tāpēc jāīsteno tāda lauku attīstības politika, kas ļauj uzlabot lauksaimniecības konkurētspēju, un vienam no šīs politikas elementiem jābūt pasākumiem, kas saistīti ar lauksaimniecības struktūru un infrastruktūru un pārtikas ražošanu;

57. uzsver, ka lauku attīstība var būtiski sekmēt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu; tomēr ir skaidri jāapzinās, kur ES tematisko politiku uzdevumi un to finansējuma galvenie virzieni (proti, klimats, enerģētika) nošķirami no jomām, ko būtu jāfinansē no KLP (vai reģionālajiem) līdzekļiem;

58. norāda, ka lauku attīstības pasākumi ir KLP otrā pilāra sastāvdaļa un, tādā, arī lauksaimniecības politikas instruments, bet tiem ir arī daudzas kopīgas saiknes ar kohēzijas politiku. Tāpēc, izstrādājot programmas, lauksaimniecības politikas otrā pilāra un kohēzijas politikas mērķi ir savstarpēji jāaskaņo, lai ne tikai izvairītos no dublēšanās un “pelēko zonu” rašanās, bet arī lai veidotu sinerģijas un lauku attīstības politikā galveno uzmanību atkal pievērstu lauksaimniecības nozarei; šajā sakarā aicina saskaņot administratīvos noteikumus, kas regulē dažādu ES fondu darbību;

59. atkārtoti pauž atbalstu priekšlikumam izveidot kopēju stratēģisku satvaru struktūrfondi un citiem teritoriālās attīstības fondiem, piemēram, ELFLA un EZF;

60. aicina īpaši respektēt reģionu subsidiāro kompetenci lauksaimniecības politikas otrā pīlāra veidošanā, patiešām īstenojot daudzlīmeņu pārvaldības pieeju, kurā ņemta vērā reģionu īpašā kompetence, kas tiem ļauj pielāgot pasākumus reģionu īpašajām vajadzībām. Šajā sakarā uzsver subsidiāro kompetenci otrā pīlāra ietvaros, saskaņā ar kuru dalībvalstis vai reģioni paši izvēlas īstenojamus pasākumus, ņemot vērā vietējās īpatnības;

61. tāpēc uzskata, ka lauku attīstības politikas augšupēja īstenošana un tai paredzēto līdzekļu attiecīga izmantošana vispirms jānodrošina, veidojot spēcīgas partnerības vietējās attīstības veicināšanai;

62. uzskata, ka papildus līdzšinējam atbalstam, ko jaunie lauksaimnieki saņem no otrā pīlāra, steidzami ir jāplāno jauniem lauksaimniekiem paredzēti pasākumi ar mērķi piesaistīt nozarei jaunus spēkus, jo Eiropas ekonomiski aktīvie lauksaimnieki strauji noveco;

63. lūdz arī paredzēt īpašus pasākumus, lai īstenotu priekšlikumus, kas ietverti "kvalitātes paketē", piemēram, rosināt veikt modernizāciju lauku saimniecībās, kurās tiek ražoti kvalitatīvi produkti, un atbalstīt uz patērētājiem vērstas komunikācijas kampaņas.

64. uzskata, ka jāsniedz lauksaimniekiem labākas konsultācijas ne tikai par savstarpējo atbilstību, bet arī citās svarīgās jomās (ražošanas tehnoloģijas, uzņēmējdarbības vadība, jaunu problēmu risināšana, inovāciju ieviešana un jautājumi par vides apsaimniekošanu, pasākumi klimata pārmaiņu mazināšanai u.c.) un otrajā pīlārā jāizstrādā atbilstoši pasākumi, lai to nodrošinātu. Vairāk jāatbalsta akreditēti konsultāciju pakalpojumu sniedzēji, lai visiem ES lauksaimniekiem nodrošinātu kompetentu konsultāciju pakalpojumu pieejamību, neatkarīgi no tā, vai šādus pakalpojumus sniedz valsts iestādes, sabiedriskas organizācijas vai privāti uzņēmumi;

65. uzsver, ka diversifikācija īpaši nozīmīga ir mazām lauku saimniecībām un saimniecībām, kas atrodas mazāk attīstītos reģionos, galējos ziemeļu reģionos ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī uz salām un pārrobežu un kalnu reģionos, un tāpēc aicina paredzēt stimulējošus pasākumus šajā sakarā;

66. uzsver, cik svarīga nozīme lauksaimniecības jomā ir augstvērtīgiem kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumiem, īpaši

pēc arodapmācības. Tā kā lauksaimniecībā un pārtikas nozarē un ar tām saistītās jomās notiek straujas pārmaiņas, jāizglītojas ir visu mūžu;

67. atbalsta Komisijas centienus no lauksaimniecības politikas otrā pīlāra veicināt lauksaimnieku kooperāciju, īpaši ražošanas līdzekļu kopīgā izmantošanā, tirgdarbībā, kopīgā darba organizācijā vai kopējos centienos dzīvnieku labturības jomā, lai uzlabotu šādu mazo uzņēmumu konkurētspēju;

68. uzsver, ka KLP otrais pīlārs ir īpaši nozīmīgs nelabvēlīgos apgabalos esošiem uzņēmumiem, un tāpēc atbalsta Komisijas priekšlikumu arī turpmāk lauku attīstības plānos paredzēt kompensācijas maksājumus; iesaka saglabāt esošo rīcības brīvību un paaugstināt augšējo robežu, lai atbalstītu to kalnu reģionu vajadzības, kur ir īpašas strukturālas problēmas, un vajadzības ļoti urbanizētās lauku teritorijās pilsētu tuvumā; ierosina ar īpašiem pasākumiem atbalstīt Eiropas galējos ziemeļu reģionus ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī salas un pārrobežu un kalnu reģionus, piemēram, paredzot subsīdijas transporta izmaksu segšanai, kas saistītas ar piekļuvi saimniecībām, kalnu ganību uzturēšanai, bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un atzīstot kalnu apvidu produktus, kad tiks pārskatīta ES kvalitātes politika;

69. uzsver, ka uzlabojumi konkurētspējas jomā daudzos Eiropas reģionos jāpapildina ar uzlabojumiem lauksaimniecības infrastruktūrā; atzīmē arī, ka inovācija ir īpaši nozīmīgs priekšnosacījums, lai varētu pielāgoties klimata pārmaiņām, paaugstināt resursu izmantošanas efektivitāti un pēc iespējas pilnveidot uzņēmumu vadību, un tāpēc tā ir vairāk jāveicina;

70. atzīmē, ka Komisija ir sākusi izstrādāt jaunu mazāk attīstīto starpreģionu iedalījumu, kas būtu vienots visā ES, un pauž bažas par šāda nodoma īstenošanu; uzskata, ka jaunajiem kritērijiem jābūt mērķtiecīgiem un jānodrošina pietiekama subsidaritāte un elastīgums attiecībā uz dalībvalstīm un reģioniem; uzsver, ka, ieviešot jauno iedalījumu, jebkurā gadījumā ir jāparedz attiecīgi pārejas posmi;

71. uzsver to, ka, ņemot vērā klimata pārmaiņu izraisītās problēmas un ilgtspējīgas lauku attīstības nepieciešamību, būtu jāpastiprina atbalsts pasākumiem, kas paredzēti ūdens resursu ilgtspējīgai izmantošanai lauksaimniecībā, samazinot ūdens patēriņu un piesārņojumu; tas pats attiecas uz pasākumiem, kas veicina gruntsūdeņu uzkrāšanu (piemēram, ūdens aiztures terašu uzturēšana salās un kalnu apgabalos, augšnes auglības palielināšana), kā arī pasākumiem postījumu un klimata pārmaiņu radīto zaudējumu lauksaimniecībai novēršanai;

72. uzsver agrovides programmu nozīmīgumu un rosina visas dalībvalstis turpmāk vismaz 10 % no kopējā to rīcībā esošā lauksaimniecības budžeta izmantot šādām programmām, lai efektīvi veicinātu ilgtspējīgu lauksaimniecisko darbību, kā arī atzīt ekoloģiski vērtīgas lauksaimniecības sistēmas, kas ļauj saglabāt un atjaunot bioloģisko daudzveidību lauksaimnieciski izmantojamās zemēs un sekmē labāku ūdens un augsnes aizsardzību;

73. norāda, ka agrovides programmās no jauna jāievieš stimulējoši elementi, lai veicinātu šo programmu popularitāti lauksaimnieku aprindās, un jāuzsver atsevišķu lauksaimniecības metožu papildietekme;

74. uzskata, ka lauku attīstības programmas pasākumu īstenošanu var ievērojami atvieglot, ja paredzētu, ka to finansēšanā var iesaistīties arī trešās personas;

75. uzsver, ka aktīva mežu apsaimniekošana ir īpaši nozīmīga daudzu lauku apvidu, jo īpaši kalnainu apgabalu, drošībai un tūrisma veicināšanai, tādēļ jāsniedz iespēja reģioniem atbalstīt mežu apsaimniekošanu lauku attīstības programmas ietvaros;

76. uzsver programmas LEADER nozīmi lauku apvidu integrētā attīstībā, īpaši, ņemot vērā augšupējības principu, kas ir

pierādījis savu efektivitāti, un rosina Komisiju arī turpmāk saglabāt un veicināt šo pieeju. LEADER programmā jāparedz arī labākas iespējas koordinēt dažādus projektus, kas ietilpst vietējā līmeņa attīstības plānos. Tomēr nākotnē LEADER būtu jāpadara elastīgāka, dodot priekšroku novatoriskiem risinājumiem. Pašreizējā asu sistēma lauku attīstības programmas īstenošanā ir izrādījusies pārāk neelastīga. Tāpēc ir jāsniedz vietējām pašvaldībām un reģioniem lielāka elastīguma iespējas, lai to varētu labāk pielāgot vietējām vajadzībām. Jāvienkāršo lauku attīstības programmas īstenošana, jo īpaši pārskatu sniegšana;

77. uzskata arī, ka LEADER īstenošanā izvēlēta pieeja jāizmanto kopā ar vietējās attīstības veicināšanai paredzēto partnerību modeli, kas balstīts uz augšupējām vietējās attīstības stratēģijām, kurās paredzēti daudznozaru pasākumi, sadarbība inovācijas jomā un kontaktu dibināšana;

78. uzskata, ka ierobežojumi investīciju veicināšanas jomā attiecībā uz pārtikas ražošanas uzņēmumiem ir jāpielāgo atbilstoši strukturālajai attīstībai (paceļot vai atceļot "robežas", kas noteiktas MVU);

79. uzsver, ka programmu izstrādāšanas, īstenošanas, izvērtēšanas, uzraudzības un kontroles izmaksas ir kļuvušas pārāk augstas, tāpēc tās ir būtiski jāsamazina.

Briselē, 2011. gada 11. maijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja
Mercedes BRESSO